

20790
X
III

RAHONAMENT ENTRETENGUT Y DIVERTIT PERA EL DESFRES DE CARNISTOLTES.

En el que vorá el curiós Lector, que un llauradoret vá curruquechant á una siñoreta esplicantli son amor; y pera més ablanarla li pondéra les sehues habilitats. — La casualit ha fet que véra la llum pública este document interesant, pues sa trobát el manuscrit en l'archiu de Catarrócha; compóst, en l'an mil dosens setanta quatre, per un llaurador afamat, Dotor de secá chubilat; Mestre de esclafar tarrósos; Comisári de la pálla; Elét dos vòltes de tández, y el hóme de millór má pera empelta els abrets, &. &. &.

Mes siñores , ben trobades,
besels mil voltes les mans;
¿cóm ho pasen de salut?
Vachsenmo comunicant,
no tinguen chéns de vergoña,

molt bé me ho poden contar;
yo sempre pera servirles
tòt estic al seu manar.
Y vosté , siñora hermosa
del color acrisolat,

ms. I. 1. 1. fol. 11v
BIBLIOTECA
VALÈNCIA
- SPANISH -

la móstra pareix que es bona,
de que estic yo mólt pagát.
Pero sa mersé, ya vech
que dins lo seu cór dirá,
¿á qué ha vengut el llaurisio
á posarse asi á parlar?
Tòt asó ya ho considere;
pero tinc de porfiar.
Yo sóc un llaurisio, siñora,
que he vengut á esta ciutat
á atahullar una chica
pera aberme de casar:
si sa mersé hem ból á mí
desde enlóra efectuat
té de quedar el casorio;
¿no vén que soc mólt galan,
polit, asable, cortés,
y llaurador afamat?
¿Qué li pareix dels meus ulls?
¿no son rehullenys y clars?
¿Mire que belles pestañes,
repare pues en lo nás?
¿Aurá una trompa marina
que en ell es puga igualar?
¿Tinga cónte en els morrets,
que per lléu son ben salats?
¿Pues la boca? ¡qué chiqueta!
Com el portal de Serrans.
Pues póse cónte en la planta,
¿no em sá garrit, repuñal?
Pues algunes virtuts té
que l'atre dia es tocá
en l'hós de la calavera
del Negret del hospital:
¿y sab de qué ma profita?
de una bella propietat,
que en parlar en una dóna
li surte la voluntat.
¿Qué dirá del morrió?
¿No me encaixa bé en lo cap?
¿Esta bólsa, y la correcha
no m'acaben d'adornar?
¿Els saragüells de negrilla,

les espardeñes y els guans,
les calses, y esta chupeta
no em posen, per lleu, galan?
Pues si sa mersé sabera
les mehues abilitats
diria, val un llaurisio
més que dos mil valensians.
En lart de l'agricultura
sóc sertament sinse igual;
yo sé correr un rosí
sinse tindrel del ramal;
es tanta ma llaucheréa,
que al vènt es pot comparar,
pues yo en un botét de cabra
salte damunt del castañ,
Yo conéc mólt bé les llunes
pera dispóndre el sembrar;
yo sé llaurar á parell,
y mólt millor á forcat;
sé descucarar els alfalsos
y hermosament marchenar.
En lo segar sóc mólt destre,
cánem, ferracha, herba, blat,
pera esclafar els tarrósos
un atre no es pót trobar.
Y si están males les besties
(com vostés no ignorarán)
sóc el merescal millor,
pues sé molta medecina
pera poderles curar.
Oixca sa mersé una cura
feta per les mehues mans.
El atre dia al Careto,
mal de vèntre li agarrá,
yo que'l viú chitat en terra,
enlóra l'intengui el mal,
y digui, les agoniés
que patix eixe animal,
segóns els señals que vech
son de averse enamorat;
¡cap de lléu! Pues no era aixi,
que ell estaba entricalat
de una burra que vá veure

R. 9874

en lo poble de Alsfar.
Prenc la ploma, em póse á escriure
ordéneli un servisial,
perque el pobre animalet
mólt témps que no avia obrat;
ván á casa el poticari,
pórtent el meu receptat,
y agarrant una eixiringa
yo mateix loi vach donar,
pues en lo temps de mich'ora
ya estaba sens ningun mal;
¿mire si en tota Valensia
millor méche trobará?
Per fi, pera llaurador
sóc *non plus*, ¿no es veritat?
pues en estos circunstansies
y en tan gran habilitat,
no sóc digne, cap de lléu,
de vórem acomodat
en una valensianeta.
Sa mersé fasas capáz
de totes aquestes coses
que yo li estic relatant,
y mire si es determina
en volerse desposar
en mí, pues yo desendixc
de la casa de Pilatos,
Iliñache molt realsat;
mon pare, siñora, era
un hóme mólt nomenat
per la España, per Turquía,
per Arabia, Portugal,
per Chénoba, per Rusafa,
y les Indies Orientals,
el cual tenia per nom
Chusép-Antoni Barral,
y ma mare Sinforsa,
y de Iliñache Tabal;
d'estos marit y muller,
y matrimoni carnal,
naixqué este llaurador
de sa mersé mólt criat.
Yo sóc únic, pues em trobe

á soles, sens mes chermáns,
y tót lo que en casa hiacha,
pera mí, no més será,
sinse moltes mes hereasies,
que també em varen deixar
mons abuelos, y les onses,
que son llargues de contar.
Conque vosté, siñoreta,
no deixe páse per alt
esta ocasió, que tan bona
li ha vengut á les mans,
sinse buscarla, atenent
á la grasia y propietats
que té este bon Pepet,
que es únic, y acomodat.
Mire, yo sóc de gran lley,
y no reñiré enchamay;
ni tampoc l'impediré
que vullga els diners gastar
ya en color, ó en seretes,
ó floretes pera el cap;
ni que vosté es compre dengues,
pérles fines, ó coráls,
anélls, chóyes pera el pit,
ó clavér pera el costat,
sa tavaquera de plata,
son guardapeus de domás
pera dür á cada dia;
y en les grans festivitats,
espolins de seda y or,
ó lo que vosté voldrá,
que encára que llaurador,
en la ocasio sé gastar;
perque ¿en qui millor, siñora,
els dinérs mes ben gastats
estarán que'n sa mersé?
En lo que estic reparant,
que de tót cuant yo relate,
vosté pareix no en fá cás.
Siñora, ¿qué no m'estima?
Mire que yo estic penant
per lograr eixa hermosura,
y á pesar de qui pesar

me he de casar, ó si no,
per lleú, en este puñal
á qui me ho vullga impedir
el traspasaré, sagrat.
Sa mersé no tinga pór,
res pena li té que dar,
ni son pare, ni sa mare,
ni sons cosins, ni chermans
encára que ells no vullguen,
com asó quede achustat
vosté de casa sons pares
per secretada eixirá.
¿Pera qué son els dinérs?
Per gastos no es detingam.
Si veritat tinc de dirli
yo estic tan enamorat,
de les prendes de vosté,
que tinc por em costará.
Ya he descubert lo meu pit,
pénseu vosté hasta demá,
que yo á esta mateixa hora
asi la estaré esperant,
y en asó, siñora mehua,
que aixi la vull nomenar.

Déu la guarde y la conserbe
cuaranta barselles de años,
pera que vixcám gustosos
els dos, cóm á fins amants,
qués á tot lo que yo réme,
y á més no puc aspirar;
que si la mehua fortuna
tál cosa arriba á alcansar,
no tindré embecha á coronas,
á mitres, ni á dignitats;
perque yo, sols en vosté
poder per muller lograr,
em tindré per mólt dichós,
pues no tinc més que anelar.
A Déu, careta de sol,
á Déu, pimpollo adorat,
estrela, lusero, aurora
que al dia li has usurpat
la claror, pues els teus ulls
en resplendor son més clars.
A Déu, boqueta de perles,
rosa, clavell encarnat;
á Déu, chitana de Echipte
que per sert mas enhisat.

FI DE LA PRIMERA PART.

SEGONA PART.

En la que el mateix llaurador , que li declará son amor á la dama , tórnala al atre dia á dirli més requiebros , y acabarla de madurar , pera aixi tindrela segúra .

Bon dia , llum del meu cór ,
els sentits me tens robats ...
¡á les primeres paraules
escomense á bobechar !
¿Pero si bé es considera ,
qui ha de ser l'enamorat ,
que en presensia de la dama
no es troba com á torbat ?
Siñora , yo sóc el mateix
que á vosté li declará
l'amor air de vesprá ,
y li deixi encomanat
pensára be si volia
fora yo el seu amant ;
mes el haver vengut hui
no es per lo si , que aixó es clar
sería molt apretarla ,
més dies li vull donar ,
que una cosa que ha de sér
pera tant de temps durar
nesesita de pensaro ,
qui si tan pronte he tornat
á parlar á sa mersé ,
es sóls per l'afisió gran
que li tinc , y pera vorela ,
pues no he pogut sosegar
desde el instant que la viu ,
y li puc asegurar
que'm folgue tant de mirarla ,
de en sa presensia estar ,

que me estaria dos sigles
sinse beure ni menchar ,
contemplant eixa hermosura ,
que pera mí no te igual .
Ara emfolgára yo tindre
aquella capasitat
de Talía , pa poderte
molt lindament requebrar :
ó si no , el talent de Euterpe ,
pera que en gran claritat
poguéra yo proseguir
este empeño comensat .
Si fora yo hóme de sensia ,
ó sabera de pintar ,
per lléu , que aqueixa hermosura
la havia de dibuixar ;
pero encara que sóc rúc
atmitixc la voluntat
que no es forsós el ser docte
pera posarse á pintar
una chica , pues l'amor
dona llum y claritat ;
y així , siñora , en llisensia ,
la comensaré á pintar .
Mes diafano que'l ór
es ton cabell rutilant ;
el front una primavera
plena de flors tan fragans ,
que ni aquell chardí de Priápo
no pót á ella igualar ;

dos arcs son de filigrana,
de perles ó diamants
tés sellas , portent hermós;
els ulls tant relluens serán
com lusero del matí;
d'a marfil es el teu nás,
la boca y morros tan bells
que'l clavell mes naquerat,
ni el coral mes si els iguala
en lo color encarnat;
la barba com el capóll
de la rosa , sert be á estar;
del alabastre mes si
el teu coll , pareix será;
els pits , com la blanca neu,
y en ells , dos manantials
de ór , ó plata derretida,
ó de atre presiós metal,
que si yo les mehues terres
délls les poguera regar,
per lléu , que tóts els esplets
sempre estàrien frescals.
Per si , eres tan perfecta
com fàbrica , ha on sa esmerat
el Sél en la arquitectura
de una cándida deitat,
de un tresllat del mateix sól,
de un enhís idolatrat,
de nn paraninfo tan belli,
de un amaranto gallart.
¿Qué't pareix de la pintura?
Molt grós pareix que he filat,
siñora , yo non sé mes,
bé pot vosté perdonar:
pero cuant una persona
li dona á un'atra un regal,
al preu nunca sa d'atendre
de lo que la cosa val,
sino al amor y al afecte
que aquell ho bé á dedicar;
perque si un hóme es pobret
coses riques no pot dar:
y aixi , vosté no s'atmire,

ni ho té tampoc de estrañar
si ara en esta ocasió
no me he sabut esplicar,
pues ha de atendre no més
á la mehua voluntat.
Supost que de espay estic
li vull ara relatar
les posesions en que'm trobe,
perque fasa de mí cás.
Yo tinc tretse casisades
de terra , en térm de Cuart,
dos cases escomensades
en lo poble de Alfafar,
tres fanecades y micha
en la ortalisa de Albal,
tinc dos caixes y un caixó
y tres taules de nogal,
també tinc cuatro pasteres
y un escritori sens clau,
matalaps dihuit ó vint,
y un bisarro llit de camp,
y totes cuantes alaixes
són á una casa esentials;
y ademes de aixó , en moneda
tinc noranta mil reals;
m'encontre en cuatro rosins,
un tordillo , atre castañ,
una pía de gran garbo,
y un atre tót chiruflat.
¿Qué , pensa que sóc pollos?
Yo sóc hóme acomodat,
pues es tanta ma riquea
que en lo reine no té igual;
ya sé yo que algunes voltes
vosté , siñora , dirá,
¡ójala que yo mes pronte
m'aguera en este casat!
Y cuant logre yo la dicha
de aver á vosté sampat,
am de viure tan units
que uns atres no han de trobar,
no pensarém sino en riure,
que la mórt ella vindrá:

no's pense que li venc planta,
que per lléu am de cobrar
la deixa , que'n lo meu poble
se tróba , pera els que'n paú
vihuen un añ y tres dies,
sinse tindre un feste en llá.
Totes les festes que hiacha
de fires, comedies, balls
en los llòcs del meu cortorn
ninguna havém de deixar,
que anirém els dos á veureu
grupadeta en lo castañ.
¿Que's pensa que yo en casarme
tinc de férla en casa estar
com fan els mólls de Valensia,
que la pobra dóna está
en casa tót lañ podrinse
sinse eixir al aire may;
y les vegades que ix
es al riu á pasturar
cada añ tan sols dos voltes,
á Pascua d'Esperit Sant,
y á la de Resurrecció,
que solen elles portar
á pelar á un hort les mones
que per aquells dies fan?
No , no es bon cónte eixe,
yo á ells no vull imitar,
nosotros no am de fer cónte
de que'l mon sa d'acabar,
sino de menchar y beure,
com si sórem inmortals;
y en totes les diversions
per lléu nos ham de trobar.
No volguéra ser feixuc
ni que'm tingués per cansat,
ya empareix que será hora
de que yo puga marchar,
quedant en la confiansa
serta del comunicat.
Dasi á uns set ó huit dies

per sa casa tinc d'anar
per lo si , perque sinó,
per lléu en tinc de penchar,
y ya sé que un anell
de ór li he de regalar,
y no ha de sér d'atres pedres
sino de fins diamans.
A Déu caramélo , anís,
alfanic , carabasat,
néula , bescuit de Teruel,
peladilla , taronchat;
á Déu pera confitada,
bescuit de cantell , maná,
rachea dolsa del Dúc,
safeta de codoñat;
á Déu súcre-candi , casca,
cóca fina de Nadal,
bocadillo , cubilet,
pastís redó , menchar blanc;
á Déu mercolat de súcre,
almíbar y marsapá,
punt en-laire , dolsa esponcha,
eixaropet violat;
á Déu tota confitura,
y súcre clasificat,
mél de romero y espigol,
per lléu estic endolsat.

DESIMA.

Siñora , la voluntat,
y la afisió que li he prés,
no pot arribar á més
pues estic com á enhisat;
si nó em tractes en pietat
pasaré yo á discurrir
(y sens repáro puc dir)
que eres cruel homisida,
pues acabarás ma vida
sentme per fórsa morir.

Bouane, 5